

İlkokul Düzeyinde Yaratıcı Drama Uygulamalarının Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması

Muhammet YILMAZ^{1*} , Reyhan YÜKSEL² , Murat KURT³ & Mehmet TOY⁴

Gönderilme Tarihi: **02 Mart 2023** Kabul Tarihi: **19 Nisan 2023**
DOI: 10.52974/jena.1258938

Öz:

Meta analiz farklı çalışmalarda ulaşılmış sonuçlar birleştirilerek genel bir sonuç çıkarmak için yapılan analiz anlamına gelmektedir. Bu çalışmada yaratıcı dramının akademik başarıya etkisi ele alınmıştır. Çalışmanın amacı; ilkokul düzeyinde uygulanan yaratıcı drama etkinliklerinin akademik başarıya etkisini ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Araştırma örneklemini 2005-2022 yılları arasında Türkiye’de yapılan ve dâhil edilme kriterleri doğrultusunda 26 lisansüstü tez (23 yüksek lisans ve 3 doktora tezi) oluşturmaktadır. Araştırmaya dahil edilen lisansüstü tez çalışmalarına Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) Tez Merkezi veri tabanından ulaşılmıştır. Tarama yapılırken "ilkokul", "drama", "yaratıcı drama", "deneysel", "başarı" ve "ilkokul, başarı, drama" anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Araştırmaya dahil edilecek çalışmaların gruplanması ve istenilen verilere kolayca ulaşılabilmesi için kodlama formu kullanılmıştır. Yayın yanlılığı, etki büyüklüğü ve heterojenlik testlerinin hesaplanmasında Comprehensve Meta-Analysis (CMA) yazılımından yararlanılmıştır. Begg and Mazumdar rank correlation istatistiği sonuçlarına göre 26 çalışma ile başlayan analizlerde; p değerinin ($p=0.000$) 0,05’ten küçük olması yayın yanlılığına işaret etmiştir. Bu durumda bireysel çalışmaların genel etkiyi etkileme düzeyleri tekrar incelenmiştir. Yayın yanlılığını azaltmak için bireysel etki büyüklüğü yayın yanlılığı oluşturan çalışmalar analiz dışı bırakılmıştır. Bu durumda analize 18 çalışma verisi ile devam edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; analize dahil edilen çalışmaların çok büyük bir kısmı huni grafiğinin iç kısmında toplanmış ve ortak etkiye katkısının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları yaratıcı drama yönteminin akademik başarıyı artırmada etkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle akademik başarıyı artırmak amacıyla öğretim programlarında yaratıcı drama etkinliklerine daha fazla yer verilebilir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, başarı, yaratıcı drama, meta analiz.

Atf:

Yılmaz, M., Yüksel, R., Kurt, M., & Toy, M. (2023). İlkokul düzeyinde yaratıcı drama uygulamalarının akademik başarıya etkisi: Bir meta analiz çalışması. *International Journal of Education and New Approaches*, 6(1), 78-95. <https://doi.org/10.52974/jena.1258938>

¹Amasya Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-7285-7121

²Amasya Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-6157-2622

³Amasya Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0003-1155-9339

⁴Amasya Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-5137-2416

*Corresponding Author: muhammetinpostasi@gmail.com

Abstract:

Meta-analysis means an analysis performed to draw a general conclusion by combining the results obtained in different studies. In this study, the effect of creative drama on academic achievement was examined. The aim of the study was determined as to reveal the effect of creative drama activities applied at primary school level on academic achievement. The research sample consists of 26 post-graduate thesis (23 master's degree and 3 doctoral thesis) conducted in Turkey between 2005-2022 in accordance with the inclusion criteria. The post-graduate thesis studies included in the research were accessed from the Higher Education Council Presidency Thesis Center database. During the scanning, the keywords "elementary school", "drama", "creative drama", "experimental", "success" and "elementary school, success, drama" were used. The coding form was used to group the studies to be included in the research and to easily access the desired data. Comprehensive Meta-Analysis (CMA) software was used in the calculation of publication bias, effect size and heterogeneity tests. According to the results of Begg and Mazumdar rank correlation statistics, in the analyses starting with 26 studies; the fact that the p value ($p=0.000$) was less than 0.05 indicated publication bias. In this case, the levels of influence of individual studies on the overall effect were re-examined. In order to reduce publication bias, studies that create individual effect size publication bias have been excluded from the analysis. In this case, the analysis was continued with 18 study data. According to the research results, a very large part of the studies included in the analysis were collected in the inner part of the funnel chart and it was found that their contribution to the common effect was high. The research results show that the creative drama method is effective in increasing academic achievement. For this reason, creative drama activities can be given more space in the curriculum in order to increase academic achievement.

Keywords: Elementary school, success, creative drama, meta-analysis.

GİRİŞ

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler eğitim sistemini etkisi altına almakta buna bağlı olarak eğitim anlayışı da zaman göre değişim göstermektedir. Günümüzde eğitim ortamlarında öğretmenin aktif olduğu geleneksel yaklaşım öğrenciyi merkeze alan bir anlayışa evrilmek durumunda kalmıştır. Ünal (2021, s. 231) da öğrencinin öğrenme sürecinde aktif olması ve sorumluluk alması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Tek düze ders işlenmesi yerine farklı strateji, yöntem ve teknikler kullanılması etkili öğretim için gerekli görülmektedir (Dunne & Wragg, 1997). Ünal (2021, s. 230) ders içerikleri ve konuların farklılık göstermesi sebebiyle derslerin özelliklerine göre strateji, yöntem veya tekniğin belirlenmesinin uygun olduğunu ifade etmektedir. Yeşilyurt (2020) ise derste kullanılacak yöntemin belirlenmesinde amaç, konu, öğrenci, ekonomiklik, süre, öğrenme aracı, öğretim modeli, öğretmen ve kademe gibi faktörlerin etkili olduğuna vurgu yapmaktadır.

İlkokul kademesindeki çocukların gelişim özellikleri düşünüldüğünde bilgiyi somutlaştırıcı yöntem ve tekniklerin seçilmesi, kalıcı öğrenmenin sağlanması adına daha faydalı olabilir. Bu kademe öğretmenler tarafından tercih edilen yöntemlerden bir tanesi yaratıcı drama yöntemidir. Akoğuz ve Akoğuz (2019, s.12) yaratıcı drama yönteminde eğitim sürecine oyunun dahil edilmesi, çocukta yaparak ve yaşayarak öğrenme deneyimi yaşamasına imkân tanıdığını ifade etmektedirler.

Yaratıcı drama ile ilgili çeşitli tanımlamalar yapılmaktadır. San (2018, s.75) rol oynama, doğaçlama, tiyatro ya da drama tekniklerinden faydalanılarak bir grup çalışması halinde bireylerin bir olay, yaşantı, fikir, soyut bir yaşantı veya kavramı, eski zihinsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla deneyim, gözlem, duygu ve yaşantıların gözden geçildiği oyunsu süreçlerle canlandırması şeklinde yaratıcı drama tanımı yapmaktadır. Adıgüzel (2019, s. 73) bir grubu oluşturan bireylerin kendi yaşam deneyimlerinden yola çıkarak bir amaç, düşünce veya olayın doğaçlama, rol oynama vb. teknikler kullanılarak canlandırılması şeklinde yaratıcı dramayı tanımlamaktadır. Üstündağ (2020) ise öğrenme merkezine öğrencinin

konumlandırıldığı, çocukluktan itibaren bireyi yetiştirmeye çalışan çevresinde yer alanları taklit etmeye dayanarak bu şekilde yeni durumlara uyumunu kolaylaştıran oynusu bir süreç şeklinde yaratıcı drama tanımı yapılmaktadır.

Yaratıcı dramanın birden fazla duyuya hitap eden ve yaşantı temelli bir etkinlik olduğu (Uygungül Yılmaz & Kaf, 2019), çocuklara kendileri ve çevreleri hakkında bilgi, beceri ve tutum kazandırma yönünde fırsatlar sunduğu (Szececi, 2012), öğrenciler arasında aktif ve dinamik etkileşim gerektiren, öğrenciyi merkeze alan, doğaçlama ve süreç odaklı öğrenme etkinliği olduğu (Mccaslin, 2005), öğrencinin soyut ve zor kavramları keşfetmesine izin verdiği (Braund, 1999; Kamen, 1991; Osmond, 2007) yönünde faydalarından bahsedilmektedir. Bunların yanı sıra çoklu zekaya uygun bir yöntem olduğu (Arieli, 2007, s. 133), öğrencilerin cesaret, sosyal beceriler, yaratıcılık, takım çalışması, sunum yapma, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi becerilerinin gelişmesine katkı sağladığı (Ong, Chou, Yang & Lin, 2020), benlik saygısı ve psikolojik sağlığa olumlu etkileri olduğu (Bani Hashemi, 2022) da söylenmektedir. Bir öğretim yöntemi olarak kullanıldığında ise öğrencilerin derse yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediğine dair çalışmalar bulunmaktadır (Erdem Zengin, 2014; Günaydın, 2008; Kraemer, 2002; McNaughhton, 2004; Uygungül Yılmaz & Kaf, 2019; Üstündağ, 1997; Yassa, 1999).

Yaratıcı drama ilkökul öğretmenleri tarafından akademik başarının artırılmasına yönelik bir yöntem olarak da tercih edilmektedir. Bu konu Türkiye’de yapılan lisansüstü tez çalışmalarında (Açıl, 2012; Akkuş, 2013; Altındal, 2019; Atalay, 2010; Aykaç, 2008; Bakkaloğlu, 2017; Bilek, 2009; Bingöl, 2015; Ceylan, 2016; Çakır, 2012; Erdoğan, 2016; Karacil, 2009; Karataş, 2011; Konaklı, 2022; Malbeği, 2011; Nayci, 2011; Salur, 2009; Sarı, 2017; Selanik Ay, 2005; Selmanoğlu, 2009; Soylu Makas, 2017; Sözer, 2006; Şentürk, 2020; Uygungöl, 2016; Üçel, 2022; Ütkür, 2012; Yılmaz, 2020), ulusal veya uluslararası akademik yayınlarda (Akdemir & Karakuş, 2016; Brouillette, 2012; Dobson & Stephenson, 2020; Freeman, Sullivan & Fulton, 2003; Hendrix, Eick & Shannon, 2012; Ulubey & Toraman, 2015;) çalışılmaktadır. Yaratıcı drama yöntemi uygulanarak yapılan çalışmaların akademik başarıya etkisinin ortaya konulduğu araştırma sonuçlarının sentezinin yapılması ve özetlenmesinin önemli olduğu, bunun meta analiz ile yapılabileceği belirtilmektedir (Ulubey & Toraman, 2015).

Meta analiz farklı çalışmalarda ulaşılmış sonuçların birleştirilmesi suretiyle genel bir sonuç çıkarmak için yapılan analiz anlamına gelmektedir (Dinçer, 2022). Durlak (1998) meta analizi, tekrar tekrar çalışma sonuçlarının incelenmesi yoluyla objektif bir şekilde ulaşılan etki büyüklüklerini bütünleştirerek analiz etmek için kullanılan bir yöntem olarak ifade etmektedir. Sağlam ve Yüksel (2007) çok sayıda çalışmanın incelenmesinin alanyazına tek çalışma incelenmesinden daha fazla katkı sağlayacağını ifade etmektedirler. Rudy (2001) meta analizde benzer ölçüt kullanarak araştırma sonuçlarının karşılaştırılarak etki büyüklüklerinin hesaplandığı belirtmektedir. Meta analiz kısaca; belirli bir konuda yapılmış olan çalışmalara ait sonuçların tutarlı olarak bir araya getirilmesi şeklinde ifade edilebilir.

Bu çalışmada yaratıcı dramanın akademik başarıya etkisi ele alınmıştır. Araştırmacılar tarafından çalışmanın amacı; ilkökul düzeyinde uygulanan yaratıcı drama etkinliklerinin akademik başarıya etkisini ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Araştırma amacına uygun olarak “İlkokul düzeyinde yaratıcı drama uygulamalarının akademik başarıya etkisi ne düzeydedir?” sorusuna cevap aranmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nicel yaklaşımı desenleri arasında yer alan meta analiz yöntemi kullanılmıştır. Meta analiz verilerin toplanması anlamına gelmektedir. Meta analiz, farklı çalışmaların bulgularının birleştirilerek daha geniş bir sonuç elde edilmesidir (Özbey, 2017). Meta analiz için yapılan bir başka tanım; bir konu, tema ya da çalışma alanı hakkında benzer çalışmaların belirlenmiş olan kriterler altında gruplandırılıp, bu çalışmaların ortaya koyduğu nicel bulguların birleştirilerek yorumlanması şeklindedir (Dinçer, 2022).

Araştırmanın Örnekleme

Bu araştırmada lisansüstü tez çalışmaları örneklem grubuna alınmıştır. Bu kapsamda 2005-2022 yılları arasında Türkiye’de yapılmış olan ve dâhil edilme ölçütlerini karşılayan 26 lisansüstü tez (23 yüksek lisans ve 3 doktora tezi) örneklem grubunu oluşturmaktadır. Örneklem belirlenirken; anahtar kelimeler, zaman aralığı, okul düzeyi, araştırma deseni ve kullanılan öğretim yöntemi kullanılan dâhil edilme kriterleri kullanılmıştır. Literatür taraması sonrası, ulaşılan 815 çalışmadan yukarıda belirtilen dâhil edilme kriterlerine uygun 26 adet çalışma araştırma kapsamına alınmıştır. Yaratıcı dramının başarıya etkisini inceleyen lisansüstü tezlerin yayın türüne göre dağılımına ait bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Lisansüstü Tezlerinin Yayın Türüne Dağılımı

Yayın Türü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yüksek Lisans Tezi	23	88
Doktora Tezi	3	12
Toplam	26	100

Tablo 1’de yer alan veriler incelendiğinde; araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tez çalışmalarının çoğunluğunu yüksek lisans tezlerinin (%88) oluşturduğu görülmektedir. Araştırma kapsamına alınan lisansüstü tezlerin çalışma grubu özellikleri ile ilgili sonuçlar Tablo 2’de yer almaktadır. Bazı çalışmaların birden fazla sınıf seviyesinde gerçekleştirilmesi sebebiyle örneklem grubu sayısı çalışma sayısından fazla olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 2. Çalışmaların Örnekleme Grubuna Göre Dağılımı

Örneklem Grubu	Frekans (f)	Yüzde (%)
İkinci sınıf	1	3,6
Üçüncü sınıf	7	25
Dördüncü sınıf	15	53,6
Beşinci sınıf	5	17,8
Toplam	28	100

Tablo 2’de yer alan verilere göre, ilkokulda yaratıcı drama yöntemi ile yapılan tezlerde örneklem grubu olarak en fazla 4. sınıf öğrencileri, en az ise 2. sınıf öğrencileri ile çalışıldığı görülmektedir. Güncel uygulamalarda beşinci sınıf ortaokul kademesinde yer almaktadır. Ancak 2012 yılı öncesinde beşinci sınıf ilkokul kademesinde bulunması sebebiyle 2012 yılından önce beşinci sınıf düzeyinde yapılan çalışmalar da araştırma kapsamına alınmıştır. Bu kapsamda beşinci sınıf düzeyinde yapılmış olan çalışmalardan beş adet veri, analize dahil edilmiştir. Yaratıcı dramının başarıya etkisinin incelendiği lisansüstü tezlerin konu alanına göre dağılımına ilişkin yüzde ve frekans değerleri Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Çalışmaların Konu Alanına Göre Dağılımı

Örneklem Grubu	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hayat Bilgisi	3	11
Sosyal Bilgiler	7	27
Matematik	4	15
Türkçe	7	27
Fen Bilimleri	1	4
Müzik	2	8
İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi	1	4
Bilişim Teknolojileri	1	4
Toplam	26	100

Tablo 3'te sunulan veriler incelendiğinde, araştırmacıların en fazla çalıştıkları konu alanlarının Sosyal Bilgiler ve Türkçe dersleri ile ilgili olduğu, en az ise Fen Bilimleri, Bilişim Teknolojileri ve İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi dersleri ile ilgili konu alanları olduğu görülmektedir. Araştırma kapsamına alınan çalışmalara ait dahil etme kriterleri aşağıda maddeler halinde detaylı olarak açıklanmıştır.

1. Meta analize dâhil edilecek çalışmalar için başlangıç zamanı olarak 2005 yılı belirlenmiş olup 2005-2022 yılları arasında yapılan çalışmalar ele alınmıştır. 2005 yılının başlangıç olarak belirlenmesinde, belirtilen yılda öğretim programlarının tamamen yenilenmesi ve eğitim anlayışında ciddi değişikliklerin yapılmış olması etkili olmuştur.
2. Meta analize dâhil edilecek çalışmaların Türkiye'de yapılmış olmasına dikkat edilmiştir.
3. Çalışmaların meta analiz yapılabilmesi için yeterli verilere sahip olması (Aritmetik ortalama, standart sapma, deney ve kontrol grubu örnekleme) kriteri belirlenmiştir. Tek gruplu çalışmalar ve belirlenen betimsel istatistiklerin yer almadığı çalışmalar analiz dışı bırakılmıştır.
4. Meta analize dâhil edilecek çalışmaların deneysel yöntem ile gerçekleştirilmesine önem verilmiştir.
5. Meta analiz çalışmasına dâhil edilecek çalışmaların drama veya yaratıcı drama yöntemleri ile yapılmış olmasına dikkat edilmiştir.
6. Meta analiz için belirlenen çalışmaların ilkökul düzeyinde yapılmış olması kriteri aranmıştır.

Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada lisansüstü düzeyde gerçekleştirilmiş olan tezler araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırma kapsamına alınan tezlere Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanından ulaşılmıştır. Tezlere ulaşmak için "ilkokul", "drama", "yaratıcı drama", "deneysel", "başarı" ve "ilkokul, başarı, drama" anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Erişilen 815 adet lisansüstü tez içerisinden; deneysel çalışmalar belirlendikten sonra ön test-son test uygulanan, deney ve kontrol gruplarının yer aldığı, gruplar arasında ortalama, standart sapma değerlerinin hesaplandığı çalışmalar seçilmiştir. Tek gurupla yapılan ve kontrol grubu olmayan çalışmalar dikkate alınmamıştır. Meta analiz için gerekli değişkenlere sahip olmayan lisansüstü tezler kapsam dışı bırakılmıştır. Nihai olarak 26 lisansüstü tez çalışması meta analize dahil edilmiştir.

Araştırma verilerini sistemli bir şekilde toplamak, analize dahil edilecek çalışmaların gruplanması ve verilere kolayca ulaşılabilmesi amacıyla araştırmacılar tarafından kodlama formu oluşturulmuştur. Kodlama formu bölümlerden oluşmaktadır. İlk bölümde “Çalışma Künyesi” ikinci bölümde “Çalışma Verileri” yer almaktadır. Çalışma künyesinde; çalışmanın adı, yayın yılı, çalışma konusu, sınıf düzeyi ve ders alanı başlıkları yer almaktadır. Çalışma verileri ise son test deney ve kontrol grubunun aritmetik ortalaması, standart sapması ve örneklem büyüklüğünü içermektedir. Kodlama formlarının inceleme yapan araştırmacı dışındaki araştırmacılar tarafından kontrol edilmesi sağlanarak verilerin doğruluğu ve kayıtların güvenilirliği sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Analizler araştırma kapsamına alınan çalışmaların; standart sapma, aritmetik ortalama ve çalışma grubu büyüklükleri verileri kullanılarak yapılmıştır. Etki büyüklüğü hesaplanması, yayın yanlılığının belirlenmesi, heterojenlik testleri ve kullanılacak model seçiminin karar verilmesinde Comprehensive Meta-Analysis (CMA) yazılımı kullanılmıştır. CMA yazılımı aracılığıyla etki büyüklükleri hesaplanmıştır. Etki büyüklüklerinin belirlenmesinde “Hedges’s g” istatistiği kullanılmıştır. Çalışmanın heterojen olup olmadığı ile ilgili test yapıldıktan sonra yapıların heterojen ($p < 0,05$) yapıda olduğu görülmüş ve analizler "Rastgele Etkiler Modeli" altında yapılmıştır. Yayın yanlılığının belirlenmesinde üç farklı analiz kullanılmıştır. Bunlar; istatistiksel olmayan huni saçılım grafiği, hata koruma sayısı şeklinde belirtilen Classic Fail-Safe N analizi ve Begg ve Mazumdar rank correlation istatistiğidir. İlk analizler sonrasında bireysel etki büyüklüğü genel etkiyi yüksek düzeyde etkileyen ve yayın yanlılığı oluşturan çalışmalar analiz dışı bırakılarak analizler tekrar yapılmıştır. Yayın yanlılığı oluşturan çalışmaların analiz dışı bırakılmasından sonra analizler yeniden yapılmış olup son durumda yayın yanlılığı olmadığına karar verilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

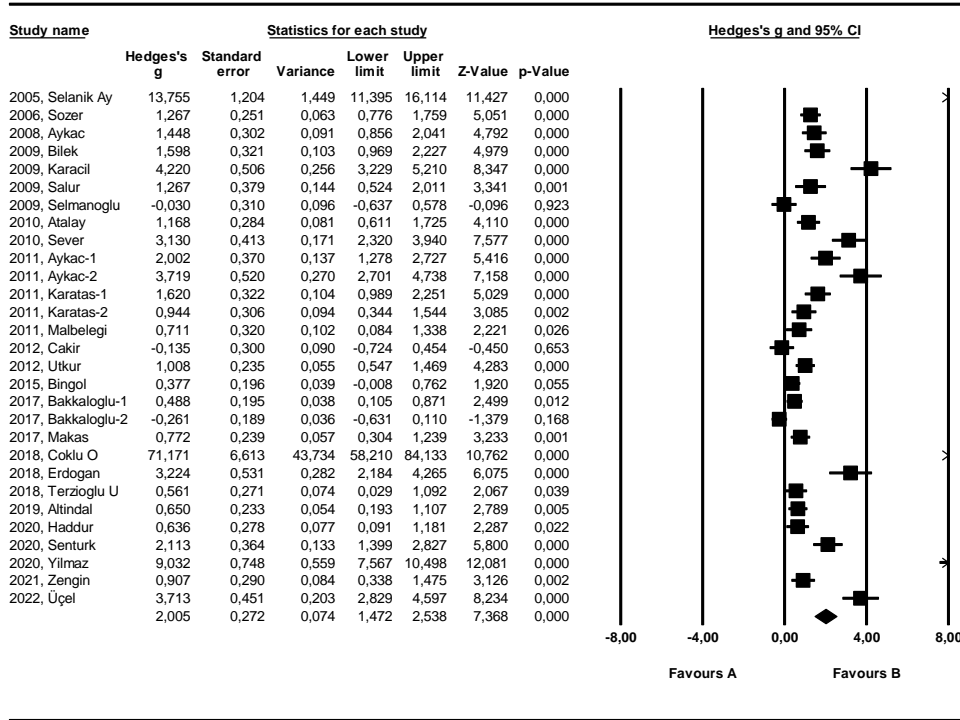
Drama ve yaratıcı drama çalışmalarının başarıya etkisinin belirlenmesine yönelik yapılan bu meta analiz çalışmasında; ilk olarak 2005 yılı sonrasında yaratıcı drama ve drama alanında başarıyı konu alan Türkiye’de yapılmış 26 lisansüstü tez çalışmasından toplam 29 veri analize dahil edilmiştir. Analizler Hedges’s g modeli üzerinden gerçekleştirilmiş olup analizlerde hangi model kullanılacağına belirlenmesi için heterojenlik testi yapılmıştır. Heterojenlik testine ait istatistiksel veriler Şekil 1’de sunulmuştur.

Model	Effect size and 95% confidence interval					Test of null (2-Tail)		Heterogeneity				
	Number Studies	Point estimate	Standard error	Variance	Lower limit	Upper limit	Z-value	P-value	Q-value	df (Q)	P-value	I-squared
Fixed	29	1,826	0,096	0,003	0,916	1,126	18,323	0,000	611,604	28	0,000	95,422
Random	29	2,005	0,272	0,074	1,472	2,538	7,368	0,000				

Şekil 1. Heterojenlik Testi Sonuçları

Şekil 1’de yer alan heterojenlik testi sonuçlarına göre p değeri ($p=0,000$) 0.05’ten küçük olması sebebiyle çalışmalar arasında anlamlı bir fark olduğuna karar verilmiştir. Ayrıca X^2 tablosunda $df=28$ ve $p=0.05$ değerleri için Q değeri 41,337’dir. Analiz sonucu elde edilen Q değeri ise 611,604 olarak bulunmuştur. Bu değer X^2 tablosundaki değerden oldukça büyük olması sebebiyle çalışmaların heterojen bir yapıda olduğuna karar verilmiştir. Bu şartlar altında

analizlerin Rastgele Etkiler Modeli altında yapılmasına karar verilmiştir. Rastgele Etkiler Modeli altında yapılan analiz sonuçları Şekil 2’de sunulmuştur.

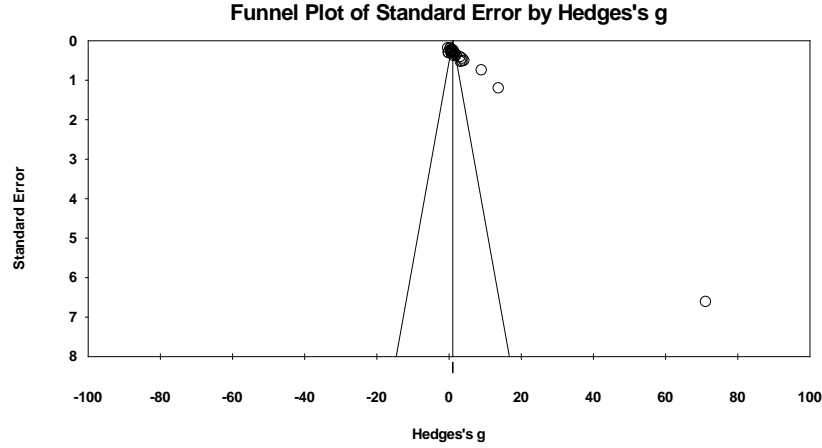

Meta Analysis

Şekil 2. Rastgele Etkiler Modeli Altında Yapılan Analiz Sonuçları

Şekil 2’de yer alan analizler incelendiğinde Rastgele Etkiler Modeline göre genel etki 2,005 olarak hesaplanmıştır. Bireysel etki büyüklüklerine göre etki büyüklüğü en yüksek olan beş çalışma: Çöklü Özkan, 2018 (EB: 71,171); Selanik Ay, 2005 (EB: 13,755); Yılmaz, 2020 (EB: 9,032); Karacil, 2009 (EB: 4,220) ve Aykaç, 2011-2 (EB: 3,719); şeklinde sıralanmaktadır. Etki büyüklüğü en düşük beş çalışma ise; Bakkaloğlu, 2017-2 (EB: -0,261); Çakır, 2012 (EB: -0,135); Selmanoğlu, 2009 (EB: -0,030); Bingöl, 2015 (EB: 0,377) ve Bakkaloğlu, 2017-1 (EB: 0,488) şeklinde bulunmuştur. Analizlerde genel olarak sonuçlar deney grubu lehine olmakla birlikte 3 [(Bakkaloğlu, 2017-2 (EB: -0,261); Çakır, 2012 (EB: -0,135); Selmanoğlu, 2009 (EB: -0,030)] çalışmada kontrol grubu lehine sonuçlara ulaşılmıştır.

Analize dahil edilen çalışmaların yayın yanlılığı olup olmadığını belirlemek için ilk olarak huni grafiği saçılımına bakılmıştır. Huni grafiği saçılımı Şekil 3’te sunulmuştur.

Şekil 3. İlk Analizler Sonrası Huni Grafiği

Şekil 3'te yer alan Huni grafiği incelendiğinde çalışmaların çoğunluğunun huninin üst tarafında dizilmiş olup bazı çalışmaların huni dışarısında kaldığı görülmektedir. Bu sonuçlardan yayın yanlılığının tam olarak belirlenememesi sebebiyle Begg and Mazumdar rank correlation istatistiği sonuçlarına bakılmıştır. Begg and Mazumdar rank correlation istatistiği sonuçları Şekil 4'te sunulmuştur.

Begg and Mazumdar rank correlation

Kendall's S statistic (P-Q) 286,00000

Kendall's tau without continuity correction

Tau 0,70443
z-value for tau 5,36481
P-value (1-tailed) 0,00000
P-value (2-tailed) 0,00000

Kendall's tau with continuity correction

Tau 0,70197
z-value for tau 5,34605
P-value (1-tailed) 0,00000
P-value (2-tailed) 0,00000

Şekil 4. Begg and Mazumdar Rank Correlation İstatistiği Sonuçları

Şekil 4'te yer alan Begg and Mazumdar rank correlation istatistiği sonuçlarına göre Tau katsayısının 1.00'a yakın, iki kuyruklu p- değerinin anlamlı bir fark yaratmaması yani 0.005'ten büyük olması beklenmektedir (Dinçer, 2022). Bu çalışmadaki analiz sonuçlarında p değerinin ($p=0.000$) 0,05'ten küçük olması yayın yanlılığına işaret etmektedir. Bu durumda bireysel çalışmaların genel etkiyi etkileme düzeyleri tekrar incelenmiştir. Yayın yanlılığını azaltmak için bireysel etki büyüklüğü 1,620 ve üzeri olan çalışmalar (Aykaç, 2011; Çöklü Özkan, 2018; Erdoğan, 2018; Karacil, 2009; Karataş, 2011; Selanik Ay, 2005; Sever, 2010; Şentürk, 2020; Üçel, 2022; Yılmaz, 2020) analiz dışı bırakılmıştır. Bu durumda analize 18 çalışma verisi ile devam edilmiştir. Analiz dışı bırakılan veriler sonrasında hangi modelin seçileceğini belirlemek amacıyla tekrar heterojenlik testi yapılmış olup heterojenlik testi sonuçları Şekil 5'te yer almaktadır.

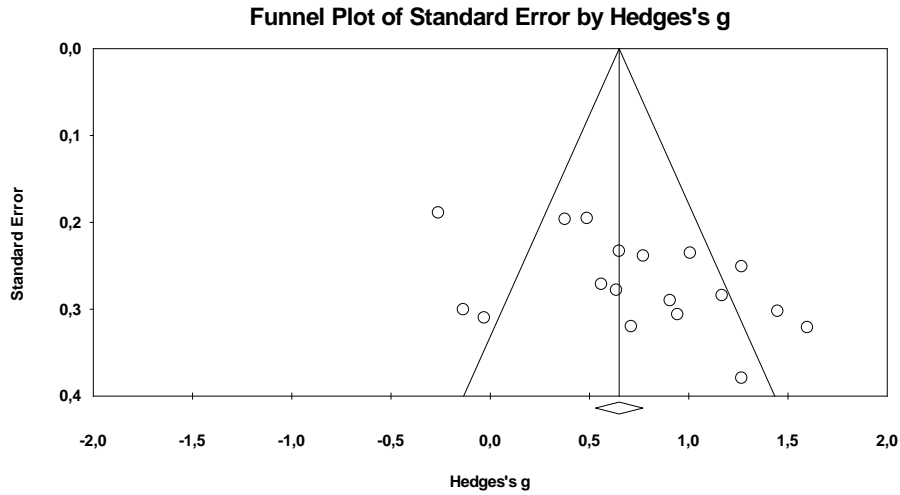

Model	Effect size and 95% confidence interval					Test of null (2-Tail)		Heterogeneity				
	Number Studies	Point estimate	Standard error	Variance	Lower limit	Upper limit	Z-value	P-value	Q-value	df (Q)	P-value	I-squared
Fixed	18	0,650	0,061	0,004	0,530	0,769	10,679	0,000	69,616	17	0,000	75,580
Random	18	0,723	0,125	0,016	0,479	0,969	5,777	0,000				

Şekil 5. Analiz Dışı Bırakılan Araştırmalar Sonrası Heterojenlik Sonuçları

Şekil 5'te yer alan analiz dışı bırakılan çalışmalar sonrası yapılan heterojenlik testi sonuçlarına göre p değeri ($p=0,000$) $0,05$ 'ten küçük olduğu için çalışmalar arasında anlamlı fark olduğuna karar verilmiştir. Ayrıca X^2 tablosunda $df=17$ ve $p=0,05$ değerleri için Q değeri $27,857$ 'dir. Analiz sonucu elde edilen Q değeri ise $69,616$ olarak bulunmuştur. Bu değer X^2 tablosundaki değerden büyük olması sebebiyle çalışmaların heterojen bir yapıda olduğuna karar verilmiştir. Bu şartlar altında analizler Rastgele Etkiler Modeli altında yapılmıştır.

Analiz dışı bırakılan çalışmalar sonrası bireysel çalışmalara ait yayın yanlılığı olup olmadığını belirlemek amacıyla huni grafiği yeniden oluşturulmuş olup Şekil 6'da sunulmuştur.

Şekil 6. Analiz Dışı Bırakılan Araştırmalar Sonrası Huni Grafiği

Şekil 6'da yer alan huni grafiği incelendiğinde çoğu çalışmanın huni içerisinde yer aldığı görülmektedir. Huninin sağ ve sol tarafında üçer çalışmanın dışarıda olduğu görülmektedir. Yayın yanlılığını belirlemek amacıyla yapılan bir diğer analiz Classic fail-safe N istatistiğidir. Classic fail-safe N sonuçları Şekil 7'de sunulmuştur.

Classic fail-safe N

Z-value for observed studies	11,28026
P-value for observed studies	0,00000
Alpha	0,05000
Tails	2,00000
Z for alpha	1,95996
Number of observed studies	18,00000
Number of missing studies that would bring p-value to > alpha	579,00000

Orwin's fail-safe N

Hedges's g in observed studies	0,64957
Criterion for a 'trivial' hedges's g	0,00000
Mean hedges's g in missing studies	0,00000
Criterion must fall between other values	

Şekil 7. Analiz Dışı Bırakılan Araştırmalar Sonrası Classic Fail-Safe N Sonuçları

Şekil 7’de yer alan Classic fail-safe N sonuçlarına göre alfa 0.05 değeri için 579 çalışmaya daha ihtiyaç olduğu görülmektedir. Yayın yanlılığını belirlemek amacıyla yapılan bir diğer analiz Begg and Mazumdar rank correlation istatistiğidir. Begg and Mazumdar rank correlation istatistiği sonuçları Şekil 8’de sunulmuştur.

Begg and Mazumdar rank correlation

Kendall's S statistic (P-Q) 51,00000

Kendall's tau without continuity correction

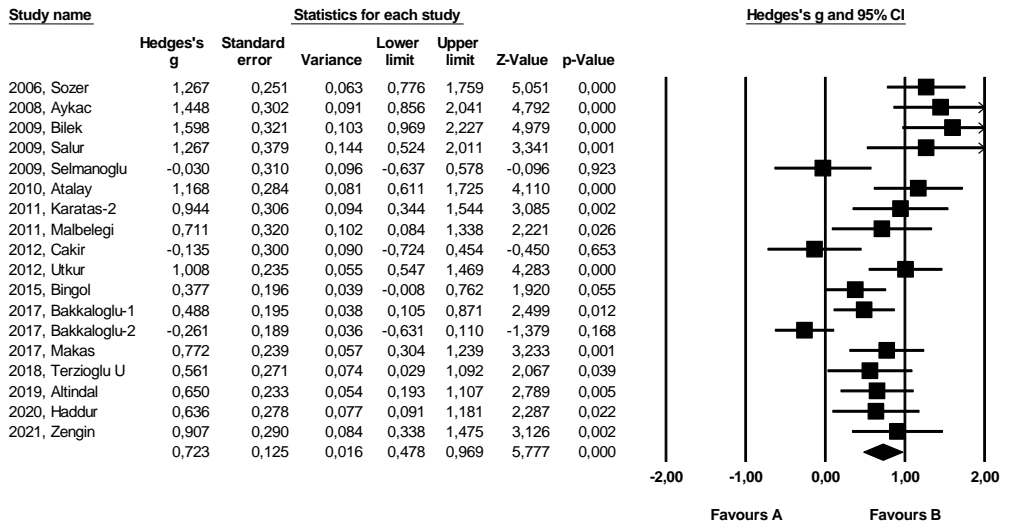
Tau	0,33333
z-value for tau	1,93176
P-value (1-tailed)	0,02669
P-value (2-tailed)	0,05339

Kendall's tau with continuity correction

Tau	0,32680
z-value for tau	1,89389
P-value (1-tailed)	0,02912
P-value (2-tailed)	0,05824

Şekil 8. Analiz Dışı Bırakılan Araştırmalar Sonrası Begg and Mazumdar Rank Correlation İstatistiği

Şekil 8’de yer alan Begg and Mazumdar rank correlation istatistiği sonuçlarına göre iki kuyruklu p- değerinin anlamlı bir fark yaratmaması yani 0.005’ten büyük olması beklenmektedir (Dinçer, 2022). Elde edilen analiz sonuçlarında p değeri (p=0.053) 0,05’ten büyük olması sebebiyle yanlılığının olmadığına karar verilmiştir. Son durumda Rastgele Etkiler Modeline göre oluşan bireysel etki büyüklükleri ve genel etki büyüklüğü Şekil 9’da yer almaktadır.

Meta Analysis

Şekil 9. Analiz Dışı Bırakılan Araştırmalar Sonrası Rastgele Etkiler Modeli Altında Yapılan Analiz Sonuçları

Şekil 9'da paylaşılan analiz dışı bırakılan çalışmalar sonrası yapılan tekrar analizlerde Rastgele Etkiler Modeline göre genel etki büyüklüğü 0.723 olarak hesaplanmış olup deney grubu lehinedir. Bireysel etki büyüklükleri açısından değerlendirildiğinde etki büyüklüğü en yüksek olan beş çalışma Bilek, 2009 (EB: 1,598); Aykaç, 2008 (EB: 1,448); Sözer, 2006 (EB: 1,267); Salur, 2009 (EB: 1,267) ve Ütkür, 2012 (EB: 1,008) şeklinde sıralanmakta olup deney grubu lehine olarak bulunmuştur. Araştırmada üç çalışmada [(Bakkaloğlu, 2017-2 (EB: -0,261); Çakır, 2012 (EB: -0,135); Selmanoğlu, 2009 (EB: -0,030)] kontrol grubu lehine sonuçlara ulaşılmıştır. Bireysel etki büyüklükleri açısından değerlendirildiğinde; analize dahil edilen 18 çalışmadan 15 tanesi deney, 3 tanesi kontrol grubu lehine sonuçlanmıştır. Bu durum; yaratıcı drama ve drama çalışmalarının genel olarak akademik başarıyı artırdığını, bazı konularda ise mevcut programın daha etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışma kapsamında, 2005-2022 yılları arasında Türkiye'de lisansüstü düzeyde yaratıcı drama ve drama yönteminin akademik başarı üzerindeki etkisini konu alan araştırmalar meta analizle incelenmiştir. Analizlere deneysel çalışmalardan deney ve kontrol grubunun bir arada bulunduğu çalışmalar dahil edilmiştir. Akademik başarı değişkeni için analize dahil edilen araştırmaların bireysel etki büyüklükleri ve tüm çalışmaların genel etki büyüklüğü hesaplanmıştır. Cohen (1988) tarafından yapılan sınıflandırmaya göre, Şekil 2'de yer alan 20 çalışmanın akademik başarıyı geniş düzeyde etkilediği görülürken, Şekil 9'da yer alan 8 çalışmada büyük etki büyüklüğü olduğu tespit edilmiştir. Analize dahil edilen çalışmalarda kullanılacak modelin belirlenmesi için heterojenlik testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre çalışmalara ait etki büyüklüğü dağılımının heterojen bir yapıda olduğu görülmüş olup Rastgele Etkiler Modeli tercih edilmiştir. Rastgele Etkiler Modeli altında yapılan analizler sonucuna göre, meta analiz içerisinde yer alan çalışmaların akademik başarıya olan etki büyüklükleri ortalaması 0.723 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç, Cohen (1988)'in sınıflandırmasına göre yaratıcı drama ve drama çalışmalarının akademik başarıya etkisinin pozitif yönde ve orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgunun doğruluğunun kanıtlanabilmesi adına

Classic Fail-Safe N analizi kullanılmıştır. Yapılan bu analize göre yaratıcı dramanın başarıyı pozitif yönde etkisini kanıtlar bir şekilde sonuçlar vermiştir.

Araştırma sonuçlara göre ilkokul düzeyinde Türkiye’de drama ve yaratıcı drama yöntemiyle yapılan uygulamaların akademik başarının artmasına yüksek oranda katkı sağladığı söylenebilir. Akademik başarı değişkeni için drama yöntemi etkisini meta analiz yoluyla inceleyen diğer çalışmalarda (Aydın, Kaşarcı & Yurt, 2012; Ulubey & Toraman, 2015) da yaratıcı dramanın başarıya pozitif yönde etki sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Akdemir ve Karakuş (2016) tarafından yapılan çalışmada ise drama çalışmalarının akademik başarıya en yüksek etki düzeyi ilkokul kademesinde bulunmuştur. Bu çalışmanın ilkokul düzeyini ele aldığı düşünüldüğünde ve sonucun akademik başarıyı pozitif yönde etkilediği değerlendirildiğinde Akdemir ve Karakuş (2016)’un çalışmasını destekler niteliktedir.

Meta analizde yer alan araştırmaların büyük bir kısmının huni grafiği iç kısmında toplanmış olduğu ve ortak etkiye katkısının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte çalışmalar huni grafiğinin iki tarafına simetrik olarak dağılmamıştır. Araştırmada kullanılan çalışmalar yapılan meta analizde elde edilen p değeri (p=0.00), drama yönteminin başarıyı arttırdığını ve derslerde kullanılabilceği sonucunu ifade etmektedir. Araştırma sonuçları yaratıcı drama yöntemi kullanılarak yapılan öğretim uygulamalarının akademik başarıyı artırmada etkili olduğunu göstermektedir. Buna istinaden, akademik başarıyı artırmak amacıyla öğretim programlarında yaratıcı drama etkinliklerine daha fazla yer verilebileceği söylenebilir. Araştırma sonuçlarından hareketle geliştirilen öneriler aşağıda maddeler halinde sunulmuştur.

- Bu çalışma lisansüstü düzeyde tez konusu olarak yaratıcı drama ve drama yöntemi kullanılarak Türkiye’de yapılan deneysel çalışmaların akademik başarı üzerindeki etkisini ele almıştır. Aynı konuda yurt dışında yapılmış çalışmaların meta analizi yapılabilir.
- Çalışmanın güvenilirliğini arttırmak için farklı türdeki çalışmalar (Makale, bildiri vs.) eklenerek çalışma sayısı artırılabilir.
- Araştırma konusunun diğer kademelerdeki etkisi incelenebilir.
- Lisansüstü düzeyde yaratıcı drama yöntemi ile yapılmış ve ilkokul kademesinde gerçekleştirilmiş Fen Bilimleri ve Hayat Bilgisi ile ilişkili çalışmaların az olduğu dikkat çekmektedir. Bu nedenle özellikle Fen Bilimleri ve Hayat Bilgisi alanlarında yaratıcı drama uygulamalarını konu alan ve öğrencilerin akademik başarısına katkısını araştıran çalışmalar artırılabilir.

Etik Metin

Bu makalede araştırma ve yayın etiği kuralları takip edilmektedir. Makale ile ilgili her türlü ihlalin sorumluluğu yazar/yazarlara aittir.

KAYNAKÇA

* Meta analize dahil edilen çalışmaları gösterir.

Açıl, E. (2012). *Fen eğitiminde yaratıcı drama yönteminin ilköğretim öğrencilerinin bilimsel yaratıcılıklarına ve akademik başarılarına etkisi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye.

Adıgüzel, Ö. (2019). *Eğitimde yaratıcı drama*. Yapı Kredi Yayınları.

- Akdemir, H. & Karakuş, M. (2016). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarı üzerine etkisi: bir meta-analiz çalışması. *International Journal of Active Learning (IJAL)*, 1(2), 55-67. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijal/issue/24461/259237>
- Akkuş, Ç. (2013). *İlköğretim birinci sınıf hayat bilgisi dersindeki fen kavramlarının drama yöntemiyle öğretiminin öğrenmedeki başarı ve kalıcılığa etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Akoğuz, A. & Akoğuz, M. (2019). *Yaratıcı drama etkinlikleri* (Gözden geçirilmiş beşinci baskı). Final Kültür Sanat Yayınları.
- *Altındal, G. (2019). *İlkokul 3. sınıf matematik dersinde yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin başarılarına, tutumlarına ve bilgilerinin kalıcılığına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye.
- Arieli, B. (2007). *The integration of creative drama into science teaching*, [Unpublished doctoral dissertation]. Kansas State University, Kansas, United States.
- *Atalay, O. (2010). *İlköğretim 5.sınıf bilişim teknolojileri dersinin öğretiminde drama yönteminin öğrenci başarısına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Aydın, M., Kaşaracı, İ. & Yurt, E. (2012, Eylül 27-29). *Drama yönteminin başarıya etkisi: bir meta analiz çalışması* [Sözlü bildiri]. II. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi. Bolu: Türkiye.
- *Aykaç, M. (2008). *Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- *Aykaç, M. (2011). *Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatı metinleriyle kurgulanan yaratıcı drama etkinliklerinin anlatma becerilerine etkisi*, [Yayınlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- *Bakkaloğlu, N. (2017). *İlkokul çevre konularında uygulanan yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin başarılarına, kalıcılığa ve ilgilerine etkisi*, [Yayınlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Bani Hashemi, S. A. (2022). The effectiveness of creative drama on mental health and self-esteem in aggressive gifted students. *Archives of Hygiene Sciences*, 11(1), 45-52. <https://jhygiene.muq.ac.ir/article-1-517-fa.pdf>
- *Bilek, E. (2009). *İlköğretim üçüncü sınıf hayat bilgisi dersinde dramatisasyon yönteminin öğrencilerin sosyal-duygusal uyumlarına ve akademik başarılarına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye.
- *Bingöl, K. T. (2015). *İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinin drama tekniğiyle işlenmesinin akademik başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Üniversitesi, Erzincan, Türkiye.
- Braund, M. (1999). Electric drama to improve understanding in science. *School Science Review*, 81(294), 35-41. <https://eric.ed.gov/?id=EJ608750>
- Brouillette, L. (2012). Advancing the speaking and listening skills of K-2 English language learners through creative drama. *TESOL Journal*, 3(1), 138-145. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1010378>
- Ceylan, T. (2016). *Hayat bilgisi dersinde senaryo tabanlı öğrenme yöntemi ile kavram öğretiminin öğrencilerin başarı, tutum ve öğrenme kalıcılığına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral*. Lawrence Erlbaum Associates.
- *Çakır, B. E. (2012). *Geleneksel öğretim yöntemleri ile dramatisasyon yönteminin ilköğretim 2. sınıf matematik dersinde, öğrencilerin akademik başarı ve kavramların kalıcılık düzeylerine etkisinin karşılaştırılması*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- *Çöklü Özkan, E. (2018). *Türkçe dersinde yaratıcı dramanın okuduğunu anlamaya etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Diñcer, S. (2022). *Eğitim bilimlerinde uygulamalı meta-analiz*. Pegem Yayınları.

- Dobson, T. & Stephenson, L. (2020). Challenging boundaries to cross: primary teachers exploring drama pedagogy for creative writing with theatre educators in the land scape of performativity. *Professional Development in Education*, 46(2), 245-255. <https://doi.org/10.1080/19415257.2018.1557240>
- Dunne, R. & Wragg, T. (1997). *Effective teaching*. Routledge.
- Durlak, J. (1998) Understanding meta-analysis. In L. G. Grimm & P. R. Yarnold (Eds.), *Reading and Understanding Multivariate Statistics*. American Psychological Association.
- Erdem Zengin, E. (2014). *Yöntem olarak yaratıcı dramanın ilkökul 4. sınıf sosyal bilgiler öğretim programındaki değerlere etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Üniversitesi, Niğde, Türkiye.
- Erdoğan, C. (2016). *Yaratıcı drama yönteminin ilkökul ikinci sınıf ingilizce dersi meyveler (fruits) ünitesindeki sözcük öğrenme başarısına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- *Erdoğan, M. (2018). *Yaratıcı drama yönteminin ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye.
- Freeman, G. D., Sullivan, K., & Fulton, C. R. (2003). Effects of creative drama on self-concept, social skills, and problem behavior. *The Journal of Educational Research*, 96(3), 131-138. <https://www.jstor.org/stable/27542424>
- Günaydın, G. (2008). *İlköğretim 6. Sınıf sosyal bilgiler öğretiminde drama yönteminin erishi ve tutum üzerindeki etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Hendrix, R., Eick, C., & Shannon, D. (2012). The integration of creative drama in an inquiry-based elementary program: The effect on student attitude and conceptual learning. *Journal of Science Teacher Education*, 23(7), 823-846. <https://doi.org/10.1007/s10972-012-9292-1>
- *Haddur, Ç. (2022). *Yazma öncesi hazırlık aşamasında kullanılan yaratıcı drama yönteminin ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazma başarısına ve yazmaya yönelik tutumuna etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Kamen, M. (1991). Use of creative drama to evaluate elementary school students' understanding of science concepts. In G. Kulm & S. Malcom (Eds.), *Science assessment in the service of reform*. AAAS Publication.
- *Karacil, M. (2009). *İlköğretim 1.kademede yaratıcı drama yönteminin öğrencinin akademik başarısına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye.
- *Karataş, O. (2011). *İlköğretim 1.kademe sosyal bilgiler dersi doğal afet eğitiminde drama tekniğinin öğrencilerin başarılarına etkisi (deneysel çalışma)*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye.
- Konaklı, H. N. (2022). *Yüzdeler konusunun yaratıcı drama etkinlikleriyle öğretiminde beşinci sınıf öğrencilerinin akademik başarı, tutum ve inançlarına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye.
- Kraemer, K. A. (2002). *Creative dramatics: understanding teachers' perspectives* [Unpublished master's dissertation]. San Jose State University, California, United States.
- *Malbeği, F. (2011). *Drama yönteminin sosyal bilgiler dersi başarısına ve bilinçli tüketicilik düzeyine etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye.
- Mccaslin, N. (2005). Seeking the aesthetic in creative drama and theatre for young audiences. *The Journal of Aesthetic Education*, 39(4), 12-19. <https://www.jstor.org/stable/3527388>
- McNaughton, M. J. (2004). Educational drama in the teaching of education for sustainability. *Environmental Education Research*, 10(2), 139-155. <https://doi.org/10.1080/13504620242000198140>
- Nayci, Ö. (2011). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama'nın bir yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi (Şırnak ili örneği)*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Ong, K. J., Chou, Y. C., Yang, D. Y. & Lin, C. C. (2020). Creative drama in science education: The effects on situational interest, career interest, and science-related attitudes of science major and non-science majors. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 16(4), 1-18.

<https://www.ejmste.com/article/creative-drama-in-science-education-the-effects-on-situational-interest-career-interest-and-7788>

- Osmond, C. R. (2007). Drama education and the body: I am therefore I think. In L. Bresler (Ed.). *International handbook of research in arts education*. Springer.
- Özbey, Ö. F. (2017). *Türkiye’de drama yöntemi ile yapılan çalışmaların etkililiğinin incelenmesi: bir meta analiz çalışması*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Rudy, A. C. (2001). *A meta-analysis of the treatment of anorexia nervosa: A proposal*. Ithaca College.
- Sağlam, M. & Yüksel, İ. (2015). Program değerlendirmede meta-analiz ve meta-değerlendirme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (18). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/dpusbe/issue/4760/65397>
- *Salur, N. (2009). *Sosyal bilgiler dersinde rol yapma yöntemini kullanmanın ilköğretim 5.sınıf öğrencilerinin sosyal zekâ gelişim düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- San, İ. (2018). *Eğitimde yaratıcı drama ve müze*. Yeni İnsan Yayınevi.
- Sarı, D. (2017). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yöntemi kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, tutumlarına ve öğretimin kalıcılığına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye.
- *Selanik Ay, T. (2005). *İlköğretim hayat bilgisi öğretiminde yaratıcı drama ve geleneksel öğretim yöntemlerinin öğrenci başarıları ve hatırd tutma düzeyi üzerindeki etkileri*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye.
- *Selmanoğlu, E. (2009). *İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı dramanın öğrenci başarısına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye.
- *Sever, Ö. (2010). *İlköğretim 3. Sınıf müzik dersi müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanımlarının edinilmesinde yaratıcı dramanın etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye.
- *Soylu Makas, F. (2017). *Yaratıcı drama yönteminin dördüncü sınıf matematik dersinde başarı, tutum ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye.
- *Sözer, N. (2006). *İlköğretim 4. sınıf matematik dersinde drama yönteminin öğrencilerin başarılarına tutumlarına ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Szecszi, T. (2012). *Teaching strategies: Creative drama in preschool curriculum: Teaching strategies implemented in Hungary*. Childhood Education: Routledge.
- *Şentürk, A. (2020). *4. sınıf sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısına ve tutumuna etkisinin incelenmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- *Terzioğlu Ünveren, I. (2018). *Dramanın yazma becerisi üzerindeki etkisi (Temel eğitim I. Kademe 3. sınıf örneği)*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Ulubey, Ö. & Toraman, Ç. (2015). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 195-220. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/19578/209027>
- Uyungül, Ö. (2016). *Yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin öğrenme stillerine göre sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına, akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye.
- Uyungül Yılmaz, Ö. & Kaf, Ö. (2019). The effects of creative drama method on students’ altitude towards social studies with respect to learning styles. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 48(2), 1340-1366. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/838741>
- *Üçel, Z. (2022). *İnsan hakları, yurttaşlık ve demokrasi dersinde web 2.0 araçları ile desteklenen yaratıcı drama yönteminin akademik başarı ve tutuma etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat, Türkiye.

- Ünal, M. (2021). Etkili öğretim yöntem ve teknikleri. H. Ünsal (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Nobel Akademi Yayıncılık.
- Üstündağ, T. (1997). *Vatandaşlık ve insan hakları öğretiminde yaratıcı dramanın erişiyeye ve derse yönelik öğrenci tutumlarına etkisi*, [Yayınlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Üstündağ, T. (2020). *Yaratıcı drama öğretmeninin günlüğü* (15. baskı). Pegem Akademi.
- *Ütkür, N. (2012). *Yaratıcı drama yönteminin hayat bilgisi derslerinde kullanılmasının öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisinin incelenmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Yassa, N. A. (1999). High school involvement in creative drama. *Research in Drama Education*, 4(1), 37- 49. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1356978990040104>
- Yeşilyurt, E. (2020). Öğretmenin pusulası: Genel öğretim ilkeleri. *EKEV Akademi Dergisi*, 24(83), 263-288. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosekev/issue/71902/1156432>
- *Yılmaz, H. (2020). *Yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin başarı ve tutumları üzerine etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye.
- *Zengin, E. (2021). *Drama etkinliklerinin ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki motivasyonuna, akademik başarısına, tutumuna ve bilgilerin kalıcılığına etkisinin incelenmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye.

EXTENDED ABSTRACT

The Effect of Creative Drama Applications on Achievement at Elementary School Level: A Meta-Analysis Study

Introduction

Meta-analysis means an analysis performed to draw a general conclusion by combining the results obtained in different studies. It can be said that the examination of a large number of studies will contribute more to the literature than the examination of a single study. In this study, the effect of creative drama on academic achievement was examined. The aim of the study was determined as to reveal the effect of creative drama activities applied at primary school level on academic achievement. In accordance with the research purpose, "What is the effect of creative drama method on academic achievement?" the answer to the question has been sought.

Methods

The research sample consists of 26 post-graduate thesis (23 master's degree and 3 doctoral thesis) conducted in Turkey between 2005-2022 in accordance with the inclusion criteria. The inclusion criteria used when selecting the sample are keyword, time period, school level, research pattern used and teaching method used. As a result of the literature search conducted in this context, 26 studies in accordance with the above-mentioned criteria were reached out of the 815 studies that were reached. The post-graduate thesis studies included in the research were accessed from the Higher Education Council Presidency Thesis Center database. During the scanning, the keywords "elementary school", "drama", "creative drama", "experimental", "success" and "elementary school, success, drama" were used. The coding form was used to group the studies to be included in the research and to easily access the desired data. A meta-analysis was performed using arithmetic mean, standard deviation and sample size data obtained from the studies included in the study. Comprehensive Meta-Analysis (CMA) software was used in the calculation of publication bias, effect size and heterogeneity tests. The "Hedges'g" statistic was used to determine the effect sizes. It was found that the studies were heterogeneous ($p < 0.05$) and the analyses were performed under the "Random Effects Model". Three different methods have been used to determine the publication bias. These are; Funnel scattering graph, Classic Fail-Safe N analysis, Begg and Mazumdar rank correlation statistics.

Results

According to the results of Begg and Mazumdar rank correlation statistics, in the analyses starting with 26 studies; the fact that the p value ($p = 0.000$) was less than 0.05 indicated publication bias. In this case, the levels of influence of individual studies on the overall effect were re-examined. In order to reduce publication bias, studies with an individual effect size of 1,620 and above were excluded from the analysis. In this case, the analysis was continued with 18 study data. According to the heterogeneity test results performed after the studies that were excluded from the analysis, it was decided that there was a significant difference between the studies, since the p value ($p = 0.000$) was less than 0.05. In addition, in the X^2 table, the Q value for the values $df = 17$ and $p = 0.05$ is 27.857. The Q value obtained as a result of the analysis was found to be 69.616. Due to the fact that this value is greater than the value in the X^2 table, it has been decided that the studies are in a heterogeneous structure. Under these conditions, the analyses were continued under the Random Effects Model. When the funnel graph was

examined, it was determined that the majority of the studies were located in the funnel. . Three studies remained outside on the right and left side of the funnel. According to the Classic Fail-Safe N results, it has been revealed that 579 more studies are needed for the alpha value of 0.05. Another analysis conducted to determine publication bias is Begg and Mazumdar rank correlation statistics. According to the results of Begg and Mazumdar rank correlation statistics, it is expected that the two-tailed p-value does not make a significant difference, that is, it is greater than 0.005. Since the p value (p=0.053) was greater than 0.05 in the obtained analysis results, it was decided that there was no bias. In the re-analyses performed after the studies that were excluded from the analysis, the overall effect size was calculated as 0.723 according to the Random Effects Model and was in favor of the experimental group. When evaluated in terms of individual effect sizes, 15 of the 18 studies included in the analysis resulted in favor of the experiment and 3 in favor of the control group. In this case, it can be mentioned that although creative drama and drama studies contribute positively to increasing success in general, there are studies that cannot be effective in increasing success.

Discussion

It has been determined that a very large part of the studies included in the scope of the research are collected in the inner part of the funnel chart and their contribution to the common effect is at a high level. The research results show that the creative drama method is effective in increasing academic achievement. For this reason; creative drama activities can be given more space in the curriculum in order to increase academic achievement.

"Journal of Education and New Approaches - JENA" is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).